

»Jutro« trdi:

Planica - delo naprednjakov

Novo pavovo pero v sračjem gnezdu

Ljubljana, 13. februarja.

Nihče več ne misli na nas, čisto ob stran so nas potisnili, mislijo, da v zgodovini jugoslovenskega naroda res nismo nič napravili, da smo res čisto nesposobni... tako nekako izven »Jutro« četrtkov uvodnik, ki pod vplivom gori omenjenih okolnosti skuša nevernemu slovenskemu narodu, oziroma — po »Jutrovo« — slovenskemu delu jugoslovenskega naroda, dokazati, da so naprednjakari vendarle nekaj napravili in da zato že zaslužijo malo več pozornosti in spoštovanja, kakor ga uživajo.

V tej težnji, da namreč vzbudi med ljudstvom malo več spoštovanja do naših naprednjakov, nasteva »Jutro« uvodnik vse »gigantske« zasluge, ki so jih naprednjaki pridobili na kulturnem, gospodarskem, nacionalnem, sportnem, telovadnem, šolskem, prosvetnem in bogsigavem, še na katerem polju. Vseprek, kar je po »Jutrovem« mnenju v Sloveniji lepega, je priključila v življenje gospoda okrog »Jutra«, vsaka pametna ideja se je rodila v brihtnih glavah slovenskih, pardon, jugoslovenskih naprednjakov.

Mi na »Jutro« uvodnik ne bi zapisali niti pike, če bi »Jutro« potvarjalo dejstva samo iz preteklosti. Kdor »Jutro« bere, ta itak ve, kako je s temi stvarmi; še vedno, kadar je »Jutro« in njegov ozki napredni krožek rabil kakih zaslug, si jih je pač izposodil ter pripisal sebi v zaslugi vse, kar se mu je zdelo zaslužnega. V četrtkovem uvodniku pa je »Jutro« v pomanjkanju svojih zaslug, ki jih je vse, obenem z izposojenimi in v vsem pri-padajočimi okraški z lahkoto spravilo v enokolon-ski uvodnik, seglo tudi v najnovše dobo ter hoče pripisati sebi oziroma svojem krogu v zaslugi tudi dela, ki tako rekoč šele nastajajo in ki so vse prej, kakor plod in zasnova brihtnih glav okrog »Jutra«. Med te svoje zasluge šteje »Jutro« tudi — skakalnice v Planici.

Ne bomo se spuščali v razpravljanje, kako je Planica nastala, kdo je zasnoval skakalnice, ki nima para na svetu, tudi ne bomo opisali dejanskega in resničnega nastanka planiške skakalnice, o katerem se gospodi okrog »Jutra« najbrž nikdar še niti sanjajo niti; pribijamo le to, da »Jutro« piše o stvarih, o katerih ne ve, kako so nastale. Če bi namreč

»Jutro« vedelo, kako so mogli v Planici postaviti skakalnice, ki je na vsem ostalem svetu ne zmorejo, potem bi »Jutro« — če ima kaj vesti in če mu je kaj do slovenstva ali — po njegovem — do jugoslovenstva — nikdar problema nastanka Planice niti ne načelo, kaj šele, da bi zapisalo, da je to ideja naprednih ljudi. Če je pisec pri pisanju uvodnika kaj mislil, je moral računati na reakcijo, ki bi v obrambi resnice lahko povedala več, kakor je v interesu same Planice in nas vseh, ki smo Planice veseli.

Prepričani smo, da pisec »Jutrovega« četrtkov-vega uvodnika o nastanku Planice nima pojma, marveč si je prilastil idejo Planice pač zato, ker mu je konvencionala v njegovi politično-strankarski zagrozenosti; v tej zagrozenosti mu ni bilo mar, ali pohodi pri tem interese naše skupnosti — samo da je zadoščen njegovi delodajalski politični skupini in samo da ima to sračje gnezdo še eno novo pavovo pero.

V »Jutrovem« pisanju opazimo vsebolj težnjo po razdiranju. Ne vemo, ali je tudi to ideja, ki se je rodila v brihtnih glavah napredne gospode, ali pa so gospodje od »Jutra« to idejo razdiranja in rušenja prevzeli od komunistov, — ker ničesar drugega doseči ne morejo — rušijo vse, kar je pozitivnega in vrednega. Med stvari, s katerimi se lahko ponasamo pred inozemstvom, spada gotovo Planica. Planica naj bi bila naša narodna stvar, naš ponos. »Jutro« tega očividno ne želi in zato vleče Planico v metez dnevnega strankarstva. Mi pa želimo, da ostane Planica to, kar je bila in pričakujemo, da bo tudi Združenje smučarjev Planice storilo svoje, da se v bodoče prepričijo poizkusi, s katerimi hočejo brezvestni politični eksponenti potegniti idejo Planice v strankarske borbe ter jo tako odrediti večini našega naroda.

Kar se »Jutra« samega tiče, vemo, da se svojim sračjim maniram ne more odreči. Kolegialno pa mu svetujemo, naj perje za svoje sračje gnezdo ne jemlje od tam, kjer naredi s tem škodo splošnim narodnostnim interesom in naj svoje sračje gnezdo ne poskuša širiti tja, kjer lahko zgori. Smo namreč kolegialni in želimo, da v sračjem gnezdu še naprej žubori in žvrgoli — v veselje in zabavo slovenskega naroda.

Seja ljubljanskega obč. sveta

Ljubljana, 13. februarja.

Včeraj popoldne je bila pod predsedstvom župana g. Adlešiča seja ljubljanskega občinskega sveta. Predno je župan podal poročilo o položaju pri Mestni hranilnici ljubljanski, se je spomnil treh zaslužnih ljubljanskih meščanov, ki so v zadnjem času umrli, to so: gimnazijski ravnatelj g. Fran Novak, obč. svetnik Maks Dachs in inž. Milan Šuklje.

Iz poročila o stanju pri Mestni hranilnici posnemamo sledeče:

Kot znano je mestna hranilnica ljubljanska stavila svojim vlagateljem s 1. decembrom 1936 na razpolago vse vloge, ki niso presegale zneska 5000 din. Po tem ukrepu zavoda se je pokazala disciplina vlagateljev mestne hranilnice v polni meri. Od 29.000 vlagateljev, katerih vloge so bile oproščene vseh vezav, jih je v dobi od 1. decembra 1936 do 10. februarja 1937, torej v dobi nekaj čez dva meseca, dvignilo 1218 svojih vlog za 2.364.650 din. To da istočasno je bil zabeležen nov znaten dotok vlog v zavod, kajti v isti dobi je bilo vloženih v hranilnico novih vlog za 6.550.560 din in znaša tako presežek nad izplačili nad 4 milj. din, kar je izredno znatna vsota. Tako so dosegle nove vloge pri mestni hranilnici po stanju z dne 10. februarja 1937 že 53.480 din. G. župan je upravičeno mnenja, da se bo zaupanje še bolj povečalo. Zaradi izboljšanja položaja je pričakovati, da bodo kmalu oproščene tudi nove skupine vlog, kar bodo vlagatelji z veseljem pozdravili. Če se ima vse to pred očmi, potem lahko še danes trdimo, da je akcija za obnovo likvidnosti uspešna in g. župan apelira na vlagatelje, da na ostalo občinstvo, da to vedno vpoštevajo in se drže svojega zavoda.

Poročilo fin. odbora

je podal načelnik prof. Dermastija. Iz tega je posebno zanimiva pritožba Pokojninskega zavoda, ki je pri upravnem sodišču dosegel, da se za njegove hiše ne pobira več gostščine. Ta zavod je s tem pridobil 49.610 din letne daviščine, ki jo mora mestna občina odpisati iz svojih dohodkov. Odpisala bo tudi prirastkarino Filipini Koslerjevi v znesku 12.000 din.

Prof. Dermastija je poročal o ponudbi Pokojninskega in podpornega sklada banovinskih uslužbencev, ki hočejo kupiti in takoj plačati 2700 kv. metrov veliko parcelo na vogalu Jegličeve ceste in Bohoričeve ulice in tam zgraditi veliko trinadstropno stanovanjsko hišo v obliki podkve, ki bo približno iste velikosti in oblike, kakor je sedanja mestna hiša na Jegličevi cesti. Ta parcela obremenjuje sedaj Mestni pogrebni zavod z anuitetami, obrestmi in dajatvami za letno 50.000 din. Banovinski nameščenci pa ponujajo 300 din za kv. meter in še 20.000 din za nizko stavbo na tem svetu. Na predlog finančnega odbora je občinski svet pooblastil župana dr. Adlešiča, da vodi nadaljnja pogajanja z banovinskimi nameščenci.

Poročilo gradbenega odbora

ki ga je podal podnačelnik dr. Ažman, med drugim pravi, da so Peter Kosler in tovariši zaprosili za parcelacijo posestva Cekinov grad, in da mestni gradbeni odsek, posebno upoštevajoč želje univerze, ki namerava na tem mestu graditi novo poslopje, soglasno sklenili, da se gornja prošnja zavrne. Univ. prof. Osana je k tej točki podal resolucijo glede ljubljanske univerze, ki je bila z odobravanjem sprejeta in ki se glasi:

Ker univerza kralja Aleksandra v Ljubljani od svojega početka v letu 1919 do današnjega dne samo gostuje v banovinskih prostorih in nima zato nobene možnosti, da bi se kot najvišji in najpomembnejši slovenski znanstveni zavod mogla svojem kulturnemu namenu primerno razviti, na drugi strani pa se je že od vsega začetka posestvo Koslerjevih dedičev »Cekinov grad« smatralo in se še vedno smatra za primerno zemljišče, kjer bi se mogla univerza razmahniti, poziva mestni svet ljubljanski, naj bi kraljevska vlada, ki je nedavno belgajski univerzi zagotovila obširen kompleks zemljišč, to v mestu Ljubljani samemu edino še primerno posestvo za univerzo kralja Aleksandra v Ljubljani kupila in za to potrebni znesek vstavila v proračun za leto 1937-38.

Zatem sta sledili poročili kulturnega, obrtno-industrijskega in personalno-pravnega odbora, na kar je sledil nujen predlog, ki ga je stavil obč.

svetnik Sušnik glede ljubljanske mrtvaške veže, oziroma Vrta vseh svetnikov.

Medtem ko so bile cene poprej 100 do 150 Din za kvadratni meter, se je sedaj dosegla ugodna cena, tako da bodo posestniki odstopili za mrtvaški vrt 5268 kv. metrov za ceno 274.665 Din ali po 46 Din za kv. meter povprečno. Predlog odbora je bil soglasno sprejet.

Župan dr. Adlešič je izrek zahvalo posredovalcem iz vrst obč. sveta ter naglašal, da je zgradba mrtvaške veže že zagotovljena s kreditom dveh milijonov dinarjev, ki ga bo dovolil SUZOR v Zagrebu mestni občini. V kratkem bo mrtvaški vrt torej realiziran.

Na vrsto so za tem prišli samostojni predlogi (regulacija Korytkove ulice, ureditev Mesarske in Poljanske ceste, graditev mostu čez Ljubljano med Barjem in Trnovom, čez Gradaščico v Vipavski ulici, graditev perišča v Malec grabnu, prodaja smeti. Vse te predloge je župan odkazal gradbenemu odseku, poudaril pa je, da bi se moral proračun mestne občine ljubljanske vsaj za 20 milijonov povečati, če bi se moglo ustreči najnujnejšim gradbenim potrebam.

Na tajni seji so obravnavali nekaj manj važnih predlogov.

Življenje in šege v Jugoslaviji

Uspešno predavanje g. Rogulja

Ljubljana, 13. febr.

Prav svojevrstno predavanje smo imeli Ljubljanci priložnosti slišati in gledati v skioptičnih slikah sinoči v Franciškanski dvorani. Predavanje je bilo svojevrstno iz dveh vzrokov: predvsem zaradi tega, ker ni bilo vstopnine, dalje pa radi tega, ker smo v pičli poludrugi uri prehodili s predavateljem vso Jugoslavijo ter spoznali vse najvažnejše narodne noše in narodne običaje, ki jih lahko srečavamo kot potniki, izletniki ali turisti, kjerkoli v naši državi.

Predavatelj je bil topot g. Julij Rogulja, fotostrokovnjak pri znani tvrdki Gevaert. Ker je Hrvat, je predaval v hrvaškem jeziku. Zato smo pričakovali, da bodo predavanje obiskali predvsem Hrvači, o katerih se zadnji čas sliši, da jih je v Ljubljani toliko, da se morajo že celo organizirati. Zdi se pa, da bi vse Hrvate, ki so obiskali sinočno predavanje lahko našli na prste. Skoraj vso dvorano so zasedli Ljubljanci, ki so splošno znani ljubitelji lepe fotografije in dobrih potopisov. V naprej bodi povedano, da bo nastopil predavatelj s istim predavanjem tudi po drugih krajih naše države. Dočim je pri nas pokazal le kratek odloček iz šeg in navad Slovenije in več iz drugih krajev, tako dela drugje nasprotno. G. Rogulja bo šel s predavanjem tudi v inozemstvo in sicer v Avstrijo, Švico, Madžarsko in Češkoslovaško. Ni treba posebej poudarjati, da so taka predavanja, ki jih spremljajo res dovršene skioptične slike, velike propagandne vrednosti.

Predavatelj je začel v Sloveniji. Na platnu smo takoj spoznali lepe narodne noše, ki smo jih videli na Jesenicah, ob priliki narodnega praznika. Sledili so edinstveni prizori iz nekaterih najbolj znanih slovenskih krajev; slike so bile posnete tako, da je obenem s krajevno znamenitostjo vedno bila na sliki tudi kaka narodna noša, tako se sploh ni opazilo, ali je bila posneta slika radi narodne noše ali radi kraja. Ko je pokazal na platnu sliko mlade punčke v narodni noši, je povedal predavatelj zanimivo zgodbo, ki je v zvezi s to sliko: ko so povečano sliko podarili bivšemu angleškemu kralju Edvardu VIII., je predavatelj nenakrat dobil od tedaj ameriških in angleških tiskarn pozive, naj jim pošlje slike slovenskih narodnih noš. Res smo videli potem sliko v vseh večjih angleških ilustracijah.

Iz Slovenije nas je povedel predavatelj v Hrvaško, kjer nam je najprej predstavil »kumeka Stijefac«, nato pa vse znamenitejšje noše. Iz Hrvaške smo krenili na Jadran, kjer sploh nismo mogli ločiti lepote ene slike od druge. Posebno navdušeni pa so bili poslušalci nad prizori iz Dubrovnika. V živopisni Bosni smo se ustavili predvsem v Sarajevu, videli pa smo tudi slike iz notranjosti in življenje v muslimanovi hiši. Take slike so zelo red-

Celjske novice

Celje, 12. februarja.

Borza dela. Na celjski borzi dela je prijavljenih 1134 brezposelnih, od teh je 926 moških. Od 31. januarja je naraslo število brezposelnih za 33. Službo dobe: mehanik s mojstrskim izpitom za 3. protiaeroplansko reflektorsko skupino v Skoplju, 2 hlapca, 3 kuharice, 2 natakari, 2 dekli in 1 postrežnica.

Število vozil narašča. V celjskem okraju je registriranih 7215 dvokoles, 295 fijakarskih vozov, 93 potniških ter 25 tovornih avtomobilov in 45 motornih koles. Od 1. januarja 1936 je naraslo število dvokoles za 1302. Tudi število potniških avtomobilov ter motornih koles se stalno zvišuje od kar je bila ukinjena državna taksa.

Mestno poglavarstvo v Ljubljani razglašja na osnovi § 117 zakona o mestnih občinah, da so proračuni mestne občine ljubljanske za leto 1937-38 in sicer:

Mestnega zaklada,
Mestne delavske zavarovalnice,
6% obligacijskega, gradbenega in investicijskega posojila,
Meščanske imovine,
Regulacijskega fonda,
Delavskega fonda,
Internata in gospodinske šole »Mladik«, Ustanov,
sestavljani in bodo pet dni, t. j. od 15. do vključene 19. februarja t. l. v posvetovalnici na mestnem poglavarstvu razgrnjeni občanom na vpogled.

Posavski „Čaruga“ dobil 1 leto

Obdolžen je bil tudi tatvin na okrožnem sodišču

Ljubljana, 13. februarja.

Mali kazenski senat, ki mu je predsedoval s. o. s. gosp. Ivan Kralj, je včeraj v glavnem vodil razne prizivne razprave. Vmes pa je prišla tudi kazenska razprava proti Ivanu Ježku, ki je star 37 let, je oženjen in že dalj časa brez posla. Ježek je zelo nevaren tat. Vulgo ime nosi »Ukveč Janezek«. Med prijatelji in znankami, ki so se z njim seznanili v kriminalu in pri raznih tatinskih poslih, pa je celo poznan pomenom »Posavski Čaruga«. Ze nad 5 let je predsedel po raznih zaporih in ječah. Skrajno je nevaren tuji imovini. Krade, kjer le more. V kazenskem listu ima že 10 kazni zapisanih.

Državni tožilec gosp. Branko Goslar mu je naprtil štiri tatvine in ga je obtožil zločinstva odno- snost prestopka tatvine.

Tatvina v kopalnici bolnišnice

Bilo je lani 6. maja. Iz kopalnice splošne bolnišnice v Ljubljani je izginila Franu Rovanu praznična obleka s spodnjimi hlačami in vrednosti 800 Din. Senatni predsednik je nagovoril obtoženca: »Večkrat ste že imeli opravka na sodišču! Sami boste vedeli, kako se imate zagovarjati. Gremo kar po vrsti! Ali ste kradi v bolnišnici?«

»Ne! Je ogorčen odvrnil Ježek, »samo prijatelja Anžurja sem hodil tja obiskovat. Sploh je nemogoče iz kopalnice kaj suniti, še težje kaj odnesti.« Ježek je pravil, da je šel tja kritični dan za Anžurja po vodo, ker je bila tam mrzlejša ko drugod.

Priče so pozneje povedale, kako je prišlo do tatvine. Ježek je prišel v kopalnico in vprašal Rovana: »Čegava je ta obleka?«, pokazal je na zelo slabo in pripomnil: »Ta mora biti velik revež.« Rovana je odvrnil: »Vsi smo reveži.« Rovana je obleko pustil v kopalnici, da bi se oblekel v bolniško haljo. Kmalu nato so ugotovili, da je obleka izginila.

Ježek je bil dalje obtožen zaradi prestopka ta-

Filmi

»Dekle s planin« (Kino Union). Ime je po sili izbrano. Zakaj, prav za prav ni opravičljivega razloga. Za ameriško produkcijo je film delo boljše vrste. Za nas je zanimiva zgodba. Dve rodbini v smrtnem sovraštvu, daleč od vsega sveta in civilizacije, ne znajo ne brati ne pisati, pač pa ubijajo drug drugega kakor zajce. V to prerijsko »idilo«, ki odmeva v pokanju pušk, se zarije železnica, z njo pridejo inženjerji in gradbeniki, ki z mamonom mamijo stare, a vnmajajo srca mladih. To je koncesija za ameriškega gledalca, kakor tudi skupinske boksarske »vaje« in našminkana civilizatorična idealnost inženjerja graditelja. Vse to zastira tisto jedro, kar ga je: Tragedija malega otroka spameluje sprti rodbini, ki prav za prav ne vesta, zakaj se koljeja. Tako jim je sovraštvo že v krvi. Sežejo si v roke, a poprej usoda uniči tiste, ki so bili na obeh straneh podžigovalci sovraštva. — Film je barvast. Pokrajina dobi svoj čar, dočim ga človek izgubi. Kakor se divno krasnim zunanjim posnetkom, tako nas odraža nenaravne barve nastopajočih. Zdi se nam, da bodo barvani filmi v taki izpeljavi le toliko časa privlačni, kolikor časa bodo veljali kot nekaka novost. Potem pa ne več. Ponekod se živost poveča, drugod pa ubije. Dobra in slaba stran filma, obe v veliki meri.

Srednješolci!

Pomoč v vseh predmetih se vam nudi v pri- vatnem učnem tečaju na Zrinjskega cesti 8.

tvine 300 Din vredne srebrne doze, ki je bila marca lani ukradena posestniku Franu Zajcu v Podgorici. Indici za to tatvino na breme Ježkovo so bili pomnkljivi. Ježek je odločno zavračal vsako krivdvo.

Tatvina na okrožnem sodišču

Lani poleti in tudi drugi čas so se vršile mnoge tatvine po pisarnah okrožnega sodišča, pa tudi na okrajnem sodišču v Ljubljani so izginile knjige ali druge malenkosti. Državni tožilec je naprtil Ivanu Ježku, da je v času od 11. do 13. julija lani v Ljubljani s pomočjo nezname osebe ukradel iz pisarne okrožnega sodišča preiskovalnemu sodniku dr. Mirku Kresniku dve knjigi: kazenski zakon in kazenskopравни zastopnik, dalje uradnišč. gđ. Markičevi za pisarniško haljo. Knjige so bile ukradene tudi sodniškemu pripravniku Franu Lazarju, ki je takrat delal sodno prakso na sodišču.

»Te tatvine niste krivi?«... »Kakor sem že povedal, ne. Vsega je kriv le Ukveč Janez, če kaj izigine. Neki večer okoli pol 10 sem šel po krompir na njivo ob Linhartovi ulici...« »Krompir krast, kaj ne?«... »Naj bo! Krast krompir. Pa sta prišli dve temni postavi. Zraven je bila neka ženska. Nekaj sta vrgli in zakopali. Pa sem od- kopal in dobil »pakelček«. Notri je bilo 5 knjig...« Državni tožilec: »Kaj so ženske tudi študirale ka- zenske paragrafe?«... »Ne vem.«

Iz pisarne preiskovalnega sodnika, ko je bil na dopustu, je izginilo tudi več kazenskih spisov, med drugimi tudi velik spis Poldeča Podobnika. Ježek je krivdo pri tej tatvini prav tako zanihal. Na po- liciji je prvotno vse priznal, pred senatom pa se je sedaj izgovarjal, da je bil v to priznanje prisiljen pod pritiskom. Glede ukradenih halje je dejal, da jo je pri neki ženski prislusil.

Prečitane so bile izpovedbe mnogih prič. Ne- katere se niso zglašile, ko jih je drugače sodiše redno povabilo. Mnoge ženske so ga dobro po- znale. Napram njim se je bahal, da sedaj študira kazenske paragrafe ter jim je celo dajal pravne na- svete, tako nekemu Košenini za ločitev zakona. Med Ježkovimi prijateljicami so se pogovarjali, kako so bili spisi ukradeni in baje sežgani, zato je neka priča dejala: »Prav je, da so zgoreli. Se bo sedaj Polde Podobnik lažje zagovarjal.«

Direktnih dokazov, ki bi bremenili Ivana Ježka pri tatvinah na sodišču, ni bilo. Pač pa ga je moč- no obremenilo dejstvo, da je policija pri hišni pre- iskavi v Sv. Jakobu ob Savi na domu pri štedilniku našla zavoj knjig, ki so bile lasti sodnika gosp. dr. Kresnika in gosp. Lazarja.

Po daljšem posvetovanju je senat obsodil Iva- na Ježka zaradi tatvine v bolnišnici in tatvine knjig na okrožnem sodišču na 1 leto strogega za- pora ter v izgubo častnih državljanjskih pravic za tri leta. V kazni se mu vpoštevajo preiskovalni zapor od 18. julija naprej. Oproščen pa je bil tatvine doze in kazenskih spisov na sodišču.

Senatni predsednik je v razlogih poudaril: Obtežilo je dalje, da je kradel na kraju, ki je določen sodstvu in da je kradel knjige, name- njenemu sodnemu poklicu. Zadnji čas se zelo mno- že tatvine po sodiščih.

Ježek na koncu: »Koliko imam? Eno leto? Se pet mesecev bom sedel. Ne bom se pritožil.« In odromal je v zapore...

kar je pri skioptičnih predavanjih navadno ovira. Za svoja izvajanja, ki so nas seznanila ne le s krasnimi posnetki, marveč tudi z bistvenimi na- rodnimi običaji iz vseh krajev naše države, je žel predavatelj topel aplavz.

Alkohol terja žrtve...

Ubój po veselem gostovanju

Maribor, 12. februarja.

Iz Slovenskih goric nam poročajo o tragičnem dogodku, ki se je pripetil v noči od torla na pepelnico v Zitencah v občini Jurovski dol. Pri posestniku Kokožu v Zitencah se je vršila na pust- no nedeljo poroka ter je trajala potem gostija do pustnega torla. V terek zvečer so se začeli sva- tje razhajati. Med drugimi se je napotila proti domu večja družba, v kateri sta bila tudi posestnik Ignac Sumandl in vinčar Franc Bračko. Slednji je s svetil spredaj s hlevsko svetilko. Vsi sva tje so ga imeli precej pod klobukom in to je bilo najbrž tudi glavni vzrok poznejših žalostnih dogodkov. Ko je družba prišla na križišče občinske ceste v bližini hiše posestnika Janeza Bračka, je stala ob poti gruča moških, ki jih v temi ni nihče pre- poznal. Bračko je dvignil svetilko ter stopil proti neznanecem, da bi jih osvetlil ter videl, kdo da so, medtem pa je njegova družba odšla s Sumandlom na čelu po cesti naprej. Ko pa je Bračko prišel do neznanecov, so se ti razbežali, samo eden je ostal in čakal. Ta je udaril po Bračkovi svetilki ter jo razbil in ugasnil. To je napravil posestnik

Jožef Čenčec iz Zitenca. Bračko je nato odlomil v bližnjem grmu večjo ter začel ves jezen z njo Čenčeca pretepati, obenem pa je klical Sumandla na pomoč. Ta je res hitel na pomoč, spotoma pa se je srečal z 22 letnim posestniškim sinom Avgu- štinom Šauperlom, ki se je nahajal poprej v druž- bi Čenčeca. Kaj se je odigralo med Šauperlom in Sumandlom, se zaenkrat ne da ugotoviti, dejstvo je samo, da je Čenčec kasneje našel Šauperla v krvi ležečega ob poti. Imel je z nekim topim predmetom razbito glavo. Prenesel ga je na svoj dom, kjer je prišel za nekaj časa k zavesti. Po- slali so takoj po zdravnika dr. Krambergerja v St. Lenart v Slov. goricah, ki pa je prišel že pre- pozno. Zaradi razbite lobanje in poškodovanih možganov je Šauperl umrl. Priče, ki so bili pri njegovi smrti navzoče, zatrjujejo, da je obdolžil Sumandla, da ga je ta udaril po glavi. Lenarski orožniki so aretirali Bračka in Sumandla, vendar pa oba tajita dejanje in pravita, da sta po sporu s Čenčcem mirno nadaljevala pot in ne vesta, kdo bi bil Šauperla napadel. Glavni povzročitelj ža- lostnega dejanja pa bo gotovo zopet alkohol, ki je bil v teh krajih že toliko žrtve.

Kulturni koledar

Kermavner Valentin

13. febr. 1885 se je rodil v Vnanjih gorah pri Brezovici klasični filolog Valentin Kermavner. Gimnazijo je študiral v Ljubljani, klasično filologijo pa na graški univerzi. — Najprej je bil suplent na ljubljanski gimnaziji, potem pa profesor v Črno- vicih. Celju in končno v Ljubljani, kjer je bil tudi upokojen. Po upokojitvi se je preselil v Gradec, kjer je tudi 7. jan. 1908 umrl. — Že v višjih razredih se je v krogu vajencev, ki so bili njegovi so- solci uril v pesništvu. Vendar v javnost ni stopil. Pred smrtjo je priredil 2 zvezka svojih »Zbranih poezij« pod psevdonimom Vladimir Goričič, ki pa niso nikdar zagledale belega dne. — Poslovenil je več spevov Odiseje, napisal je črtice o dveh Pla- tonovih razgovorih. Po novih ministrskih instruk- cijah iz l. 1884 je spisal Latinsko slovnico. V svo- jih člankih se je zavzemal za narodno vzgojo mla- dine, za večje upoštevanje domače literature in zgodovine. — Pojasnil je tudi Leibnizove nazore o vzgoji mladine.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, sobota, 13. februarja. Katarina. Jutri, Valentin.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Gatus, Moste.

Drama: Simfonija. Izven.
Opera: Pod to goro zeleno. Izven.
Kino Union: Dekle s planin.
Kino Sloga: Slepa potnika.
Kino Matica: Zenski raj.

Jutri:
Drama: Ob 15: Repoštev, ob 20: Korajza velja.
Opera: Ob 15: La Boheme, ob 20: Baletni večer.

Kino Union: Dekle s planin.
Kino Sloga: Slepa potnika.
Kino Matica: Zenski raj.

KINO UNION

Filmska drama

Dekle s planin

Sylvia Sidney, Fred Mac Murray, Henri Fonda
Film poln romantike, vročernosti in lepote.
Prekrasni naravní posnetki v barvah!

Matineja: danes ob 14-15 uri, jutri ob 11. uri
»David Copperfield« v gl. vlogi Garry Cooper po znanom romanu Charlesa Dickensa

TEL. 27/30 SLOGA

Premiera vesele in zabavne komedije:

Slepa potnika

v glavnih vlogah: PAT in PATACHON, priznane komika, ki zabavata občinstvo do zola.

Matineja: danes ob 14-15 uri, jutri ob 11. uri
»Če srce spregovori« v glavnih vlogah: Gita Alpar in Gustav Froelich

TEL. 21/24 MATICA

Razkošna filmska opereta

Zenski raj

Hortense Raky, Svetoslav Petrovic, Leo Slezak
Ljubzen dunajske prodajalke, ki s svojim šarmom in ljubkavo osvoji srce svojega teča.

PREDSTAVE OB 15.15.19.21.23.25.27.29.31.33.35.37.39.41.43.45.47.49.51.53.55.57.59.61.63.65.67.69.71.73.75.77.79.81.83.85.87.89.91.93.95.97.99.101.103.105.107.109.111.113.115.117.119.121.123.125.127.129.131.133.135.137.139.141.143.145.147.149.151.153.155.157.159.161.163.165.167.169.171.173.175.177.179.181.183.185.187.189.191.193.195.197.199.201.203.205.207.209.211.213.215.217.219.221.223.225.227.229.231.233.235.237.239.241.243.245.247.249.251.253.255.257.259.261.263.265.267.269.271.273.275.277.279.281.283.285.287.289.291.293.295.297.299.301.303.305.307.309.311.313.315.317.319.321.323.325.327.329.331.333.335.337.339.341.343.345.347.349.351.353.355.357.359.361.363.365.367.369.371.373.375.377.379.381.383.385.387.389.391.393.395.397.399.401.403.405.407.409.411.413.415.417.419.421.423.425.427.429.431.433.435.437.439.441.443.445.447.449.451.453.455.457.459.461.463.465.467.469.471.473.475.477.479.481.483.485.487.489.491.493.495.497.499.501.503.505.507.509.511.513.515.517.519.521.523.525.527.529.531.533.535.537.539.541.543.545.547.549.551.553.555.557.559.561.563.565.567.569.571.573.575.577.579.581.583.585.587.589.591.593.595.597.599.601.603.605.607.609.611.613.615.617.619.621.623.625.627.629.631.633.635.637.639.641.643.645.647.649.651.653.655.657.659.661.663.665.667.669.671.673.675.677.679.681.683.685.687.689.691.693.695.697.699.701.703.705.707.709.711.713.715.717.719.721.723.725.727.729.731.733.735.737.739.741.743.745.747.749.751.753.755.757.759.761.763.765.767.769.771.773.775.777.779.781.783.785.787.789.791.793.795.797.799.801.803.805.807.809.811.813.815.817.819.821.823.825.827.829.831.833.835.837.839.841.843.845.847.849.851.853.855.857.859.861.863.865.867.869.871.873.875.877.879.881.883.885.887.889.891.893.895.897.899.901.903.905.907.909.911.913.915.917.919.921.923.925.927.929.931.933.935.937.939.941.943.945.947.949.951.953.955.957.959.961.963.965.967.969.971.973.975.977.979.981.983.985.987.989.991.993.995.997.999.1001.1003.1005.1007.1009.1011.1013.1015.1017.1019.1021.1023.1025.1027.1029.1031.1033.1035.1037.1039.1041.1043.1045.1047.1049.1051.1053.1055.1057.1059.1061.1063.1065.1067.1069.1071.1073.1075.1077.1079.1081.1083.1085.1087.1089.1091.1093.1095.1097.1099.1101.1103.1105.1107.1109.1111.1113.1115.1117.1119.1121.1123.1125.1127.1129.1131.1133.1135.1137.1139.1141.1143.1145.1147.1149.1151.1153.1155.1157.1159.1161.1163.1165.1167.1169.1171.1173.1175.1177.1179.1181.1183.1185.1187.1189.1191.1193.1195.1197.1199.1201.1203.1205.1207.1209.1211.1213.1215.1217.1219.1221.1223.1225.1227.1229.1231.1233.1235.1237.1239.1241.1243.1245.1247.1249.1251.1253.1255.1257.1259.1261.1263.1265.1267.1269.1271.1273.1275.1277.1279.1281.1283.1285.1287.1289.1291.1293.1295.1297.1299.1301.1303.1305.1307.1309.1311.1313.1315.1317.1319.1321.1323.1325.1327.1329.1331.1333.1335.1337.1339.1341.1343.1345.1347.1349.1351.1353.1355.1357.1359.1361.1363.1365.1367.1369.1371.1373.1375.1377.1379.1381.1383.1385.1387.1389.1391.1393.1395.1397.1399.1401.1403.1405.1407.1409.1411.1413.1415.1417.1419.1421.1423.1425.1427.1429.1431.1433.1435.1437.1439.1441.1443.1445.1447.1449.1451.1453.1455.1457.1459.1461.1463.1465.1467.1469.1471.1473.1475.1477.1479.1481.1483.1485.1487.1489.1491.1493.1495.1497.1499.1501.1503.1505.1507.1509.1511.1513.1515.1517.1519.1521.1523.1525.1527.1529.1531.1533.1535.1537.1539.1541.1543.1545.1547.1549.1551.1553.1555.1557.1559.1561.1563.1565.1567.1569.1571.1573.1575.1577.1579.1581.1583.1585.1587.1589.1591.1593.1595.1597.1599.1601.1603.1605.1607.1609.1611.1613.1615.1617.1619.1621.1623.1625.1627.1629.1631.1633.1635.1637.1639.1641.1643.1645.1647.1649.1651.1653.1655.1657.1659.1661.1663.1665.1667.1669.1671.1673.1675.1677.1679.1681.1683.1685.1687.1689.1691.1693.1695.1697.1699.1701.1703.1705.1707.1709.1711.1713.1715.1717.1719.1721.1723.1725.1727.1729.1731.1733.1735.1737.1739.1741.1743.1745.1747.1749.1751.1753.1755.1757.1759.1761.1763.1765.1767.1769.1771.1773.1775.1777.1779.1781.1783.1785.1787.1789.1791.1793.1795.1797.1799.1801.1803.1805.1807.1809.1811.1813.1815.1817.1819.1821.1823.1825.1827.1829.1831.1833.1835.1837.1839.1841.1843.1845.1847.1849.1851.1853.1855.1857.1859.1861.1863.1865.1867.1869.1871.1873.1875.1877.1879.1881.1883.1885.1887.1889.1891.1893.1895.1897.1899.1901.1903.1905.1907.1909.1911.1913.1915.1917.1919.1921.1923.1925.1927.1929.1931.1933.1935.1937.1939.1941.1943.1945.1947.1949.1951.1953.1955.1957.1959.1961.1963.1965.1967.1969.1971.1973.1975.1977.1979.1981.1983.1985.1987.1989.1991.1993.1995.1997.1999.2001.2003.2005.2007.2009.2011.2013.2015.2017.2019.2021.2023.2025.2027.2029.2031.2033.2035.2037.2039.2041.2043.2045.2047.2049.2051.2053.2055.2057.2059.2061.2063.2065.2067.2069.2071.2073.2075.2077.2079.2081.2083.2085.2087.2089.2091.2093.2095.2097.2099.2101.2103.2105.2107.2109.2111.2113.2115.2117.2119.2121.2123.2125.2127.2129.2131.2133.2135.2137.2139.2141.2143.2145.2147.2149.2151.2153.2155.2157.2159.2161.2163.2165.2167.2169.2171.2173.2175.2177.2179.2181.2183.2185.2187.2189.2191.2193.2195.2197.2199.2201.2203.2205.2207.2209.2211.2213.2215.2217.2219.2221.2223.2225.2227.2229.2231.2233.2235.2237.2239.2241.2243.2245.2247.2249.2251.2253.2255.2257.2259.2261.2263.2265.2267.2269.2271.2273.2275.2277.2279.2281.2283.2285.2287.2289.2291.2293.2295.2297.2299.2301.2303.2305.2307.2309.2311.2313.2315.2317.2319.2321.2323.2325.2327.2329.2331.2333.2335.2337.2339.2341.2343.2345.2347.2349.2351.2353.2355.2357.2359.2361.2363.2365.2367.2369.2371.2373.2375.2377.2379.2381.2383.2385.2387.2389.2391.2393.2395.2397.2399.2401.2403.2405.2407.2409.2411.2413.2415.2417.2419.2421.2423.2425.2427.2429.2431.2433.2435.2437.2439.2441.2443.2445.2447.2449.2451.2453.2455.2457.2459.2461.2463.2465.2467.2469.2471.2473.2475.2477.2479.2481.2483.2485.2487.2489.2491.2493.2495.2497.2499.2501.2503.2505.2507.2509.2511.2513.2515.2517.2519.2521.2523.2525.2527.2529.2531.2533.2535.2537.2539.2541.2543.2545.2547.2549.2551.2553.2555.2557.2559.2561.2563.2565.2567.2569.2571.2573.2575.2577.2579.2581.2583.2585.2587.2589.2591.2593.2595.2597.2599.2601.2603.2605.2607.2609.2611.2613.2615.2617.2619.2621.2623.2625.2627.2629.2631.2633.2635.2637.2639.2641.2643.2645.2647.2649.2651.2653.2655.2657.2659.2661.2663.2665.2667.2669.2671.2673.2675.2677.2679.2681.2683.2685.2687.2689.2691.2693.2695.2697.2699.2701.2703.2705.2707.2709.2711.2713.2715.2717.2719.2721.2723.2725.2727.2729.2731.2733.2735.2737.2739.2741.2743.2745.2747.2749.2751.2753.2755.2757.2759.2761.2763.2765.2767.2769.2771.2773.2775.2777.2779.2781.2783.2785.2787.2789.2791.2793.2795.2797.2799.2801.2803.2805.2807.2809.2811.2813.2815.2817.2819.2821.2823.2825.2827.2829.2831.2833.2835.2837.2839.2841.2843.2845.2847.2849.2851.2853.2855.2857.2859.2861.2863.2865.2867.2869.2871.2873.2875.2877.2879.2881.2883.2885.2887.2889.2891.2893.2895.2897.2899.2901.2903.2905.2907.2909.2911.2913.2915.2917.2919.2921.2923.2925.2927.2929.2931.2933.2935.2937.2939.2941.2943.2945.2947.2949.2951.2953.2955.2957.2959.2961.2963.2965.2967.2969.2971.2973.2975.2977.2979.2981.2983.2985.2987.2989.2991.2993.2995.2997.2999.3001.3003.3005.3007.3009.3011.3013.3015.3017.3019.3021.3023.3025.3027.3029.3031.3033.3035.3037.3039.3041.3043.3045.3047.3049.3051.3053.3055.3057.3059.3061.3063.3065.3067.3069.3071.3073.3075.3077.3079.3081.3083.3085.3087.3089.3091.3093.3095.3097.3099.3101.3103.3105.3107.3109.3111.3113.3115.3117.3119.3121.3123.3125.3127.3129.3131.3133.3135.3137.3139.3141.3143.3145.3147.3149.3151.3153.3155.3157.3159.3161.3163.3165.3167.3169.3171.3173.3175.3177.3179.3181.3183.3185.3187.3189.3191.3193.3195.3197.3199.3201.3203.3205.3207.3209.3211.3213.3215.3217.3219.3221.3223.3225.3227.3229.3231.3233.3235.3237.3239.3241.3243.3245.3247.3249.3251.3253.3255.3257.3259.3261.3263.3265.3267.3269.3271.3273.3275.3277.3279.3281.3283.3285.3287.3289.3291.3293.3295.3297.3299.3301.3303.3305.3307.3309.3311.3313.3315.3317.3319.3321.3323.3325.3327.3329.3331.3333.3335.3337.3339.3341.3343.3345.3347.3349.3351.3353.3355.3357.3359.3361.3363.3365.3367.3369.3371.3373.3375.3377.3379.3381.3383.3385.3387.3389.3391.3393.3395.3397.3399.3401.3403.3405.3407.3409.3411.3413.3415.3417.3419.3421.3423.3425.3427.3429.3431.3433.3435.3437.3439.3441.3443.3445.3447.3449.3451.3453.3455.3457.3459.3461.3463.3465.3467.3469.3471.3473.3475.3477.3479.3481.3483.3485.3487.3489.3491.3493.3495.3497.3499.3501.3503.3505.3507.3509.3511.3513.3515.3517.3519.3521.3523.3525.3527.3529.3531.3533.3535.3537.3539.3541.3543.3545.3547.3549.3551.3553.3555.3557.3559.3561.3563.3565.3567.3569.3571.3573.3575.3577.3579.3581.3583.3585.3587.3589.3591.3593.3595.3597.3599.3601.3603.3605.3607.3609.3611.3613.3615.3617.3619.3621.3623.3625.3627.3629.3631.3633.3635.3637.3639.3641.3643.3645.3647.3649.3651.3653.3655.3657.3659.3661.3663.3665.3667.3669.3671.3673.3675.3677.3679.3681.3683.3685.3687.3689.3691.3693.3695.3697.3699.3701.3703.3705.3707.3709.3711.3713.3715.3717.3719.3721.3723.3725.3727.3729.3731.3733.3735.3737.3739.3741.3743.3745.3747.3749.3751.3753.3755.3757.3759.3761.3763.3765.3767.3769.3771.3773.3775.3777.3779.3781.3783.3785.3787.3789.3791.3793.3795.3797.3799.3801.3803.3805.3807.3809.3811.3813.3815.3817.3819.3821.3823.3825.3827.3829.3831.3833.3835.3837.3839.3841.3843.3845.3847.3849.3851.3853.3855.3857.3859.3861.3863.3865.3867.3869.3871.3873.3875.3877.3879.3881.3883.3885.3887.3889.3891.3893.3895.3897.3899.3901.3903.3905.3907.3909.3911.3913.3915.3917.3919.3921.3923.3925.3927.3929.3931.3933.3935.3937.3939.3941.3943.3945.3947.3949.3951.3953.3955.3957.3959.3961.3963.3965.3967.3969.3971.3973.3975.3977.3979.3981.3983.3985.3987.3989.3991.3993.3995.3997.3999.4001.4003.4005.4007.4009.4011.4013.4015.4017.4019.4021.4023.4025.4027.4029.4031.4033.4035.4037.4039.4041.4043.4045.4047.4049.4051.4053.4055.4057.4059.4061.4063.4065.4067.4069.4071.4073.4075.4077.4079.4081.4083.4085.4087.4089.4091.4093.4095.4097.4099.4101.4103.4105.4107.4109.4111.4113.4115.4117.4119.4121.4123.4125.4127.4129.4131.4133.4135.4137.4139.4141.4143.4145.4147.4149.4151.4153.4155.4157.4159.4161.4163.4165.4167.4169.4171.4173.4175.4177.4179.4181.4183.4185.4187.4189.4191.4193.4195.4197.4199.4201.4203.4205.4207.4209.4211.4213.4215.4217.4219.4221.4223.4225.4227.4229.4231.4233.4235.4237.4239.4241.4243.4245.4247.4249.4251.4253.4255.4257.4259.4261.4263.4265.4267.4269.4271.4273.4275.4277.4279.4281.4283.4285.4287.4289.4291.4293.4295.4297.4299.4301.4303.4305.4307.4309.4311.4313.4315.4317.4319.4321.4323.4325.4327.4329.4331.4333.4335.4337.4339.4341.4343.4345.4347.4349.4351.4353.4355.4357.4359.4361.4363.4365.4367.4369.4371.4373.4375.4377.4379.4381.4383.4385.4387.4389.4391.4393.4395.4397.4399.4401.4403.4405.4407.4409.4411.4413.4415.4417.4419.4421.4423.4425.4427.4429.4431.4433.4435.4437.4439.4441.4443.4445.4447.4449.4451.4453.4455.4457.4459.4461.4463.4465.4467.4469.4471.4473.4475.4477.44

Italijani izkopavajo „žrtvenik miru“

V Rimu se posebno v zadnjem času vrše številna izkopavanja raznih dragocenosti, ki so jih Rimljani ustvarili v svoji stari slavni dobi in ki jim je na nešteti mestih pozneje zgodovina čisto zabrisala vsako sled, ali pa se vsaj niso ohranile v prvotni obliki. Na prizadevanje italijanskega ministra za vzgojo Bottaja in s posebnim razumevanjem predsednika vlade Mussolinija samega bodo sedaj Rimljani začeli s kopanjem na onem mestu, kjer je v stari rimski dobi stal »žrtvenik miru«. Ta žrtvenik so zgradili v Rimu leta 9 pred Kristusovim rojstvom ob stari cesti Via Flaminia in sicer v spomin na zmago slavni povratek cesarja Avgusta iz Galije in Španije, kjer se je mudil dolgo časa na vojaškem pohodu proti divjim plemenom. S svojo veličastnostjo naj bi ta žrtvenik pokazal tudi vsemu svetu moč nekdanjega rimskega imperija, ki je veljal tedaj pač za večnega.

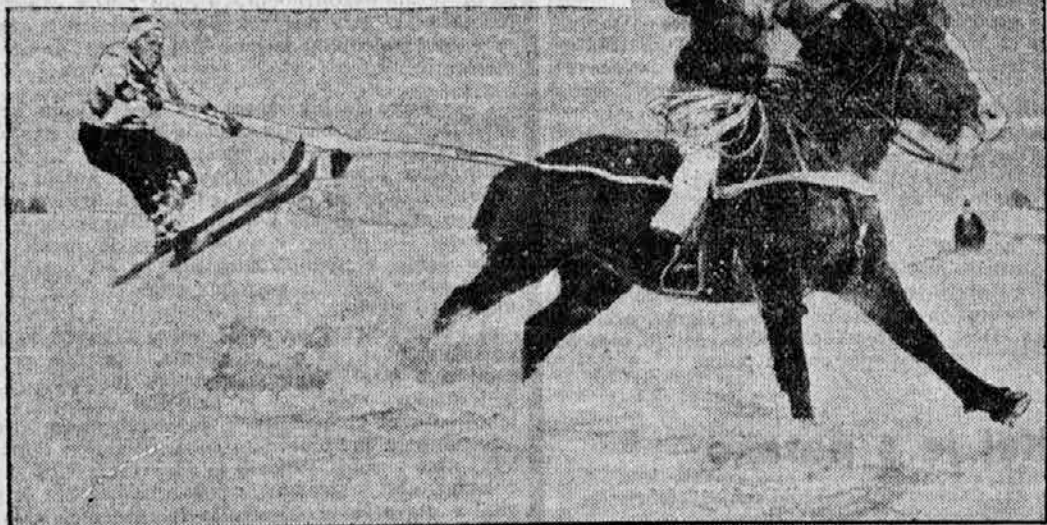
Kakor kažejo že posamezni izkopani deli žrtvenika miru, je moral ta spomenik napraviti na vsakega silen vtis. Italijanski zgodovinar Roberto Paribeni je morda čisto upravičeno nazval to delo za največjo umetniško Avgustove dobe. O njegovi lepoti si moramo ustvariti le nekako približno

sliko, kajti ohranili so se do danes le nekateri deli žrtvenika, dočim so vsi ostali bili deležni iste usode, kakor se mnogo drugih spomenikov stare rimske dobe, ki je nanje naletel divji razdiralni srednji vek. Žrtvenik je stal nekako tam, kjer je danes Umbertoov trg. Večja izkopavanja na tem mestu so bila predvsem ona v letih 1859 in 1903. Tedaj so precej delov tega žrtvenika takoj prepeljali v muzeje v Pariz, Florenco in na Dunaj. Nekaj delov je tudi v vatikanskem muzeju. Pri izkopavanjih leta 1903, od katerih so pričakovali velikih uspehov, so morali z deli prenehati, ker so se arheologi bali, da bi bližnje stavbe bile preveč v nevarnosti. Nova doba pa je prinesla tudi izkopavanju druge metode, ki nudijo mnogo več varnosti in gotovosti. Najslavnejši arheologi današnje dobe zato upajo, da bodo na tem mestu izkopali še vedno nekaj kosov »žrtvenika miru«, ker bodo zaradi napredovanja tehnike mnogo globlje kopali, kakor pa so to delali dosedaj. Če se posreči res še kaj novega odkopati na tem mestu, bo že malo več izgledov, da se nekoč le zopet sestavi v svoji prvotni obliki slavni žrtvenik iz Avgustove dobe. Seveda bo treba dobiti prej še nazaj vse one dele, ki so sedaj po različnih muzejih evropskih mest.

Potopljeni parnik „San Matteo IV“ najden

Ribiči iz mesta Stolpmünde, ki so pred nekaj dnevi odšli na ribji lov na odprto morje, so v oddaljenosti kakšnih 17 km od Stolpmünde zasledili na morskem plitvini neko potopljeno ladjo, bolj rečeno njene razbite ostanke. Sprva bo domnevali, da gre tu za nemško motorno jadrnico »Sensale«, ki jo je lani na Stefanovo zalotil v teh vodah silen vihar, jo razbil in potopil. Ribiči so takoj začeli misliti, kako bi to jadrnico potegnili iz vode in se prepričali točno, če je res to nemška jadrnica »Sensale«. Toda vsi poizkusi so bili do nedavnega časa zaman, kajti morje je bilo pri vsakem poizkusu tako nemirno, da so reševalci morali opustiti vsako upanje, da bi se jim posrečilo razbiti ladjo spraviti na dan.

Ko pa je zadnje dni morje postalo precej mirno in so se znova začeli poizkusi dvigovanja ladjinih ruševin iz vode, je sledilo drugo odkritje. Neka reševalna ladja, ki je pripeljala tik do mesta, kjer so ribiči opazili potopljene ostanke razbite ladje, je kmalu ugotovila, da to ne bo nemška motorna jadrnica »Sensale«, pač pa da gre tu za italijanski 8000 tonski parnik »San Matteo IV.«. Ta parnik je pred kratkim vihar vrgel ob južno švedski otok Ven, kmalu na to pa ga zopet s posadko 40 moških zanesel na široko morje. Parnik »San Matteo IV.« je torej moral napraviti precej dolgo pot, preden ga je morje zaneslo in pokopalo na omenjeni morskii plitvini, 17 km proč od Stolpmünde. Na norveško obalo je morje zaneslo tudi neki reševalni čoln, ki nosi ravno tako ime »San Matteo IV.«, dele razbite ladje pa so našli naplavljenje tudi v Bornholmu. Kaj je s posadko 40 moških, ki je bila na omenjeni ladji, še ni znanega nicesar podrobnega.

Svojevrsni smuški skoki na ravnem.

General Franco se boji pustnih šem

Sele sedaj, ko je prav za prav že malo pozno za kakšne pustne burke — kajti tudi pust je, čeprav tako bučen, kaj hitro pozabljen — so se izvedle nekatere prav zanimive podrobnosti, kako tu ali tam proslavljajo te dni. Med pustnimi značilnostmi je gotovo ne ravno med zadnjimi novica, da je general Franco v Španiji prepovedal, da bi se ljudje general prepovedal nošo predvsem smešnih mask. Takoj so se našli tudi ljudje, ki so našli razlago za to prepoved. Pravi, da so te maske zato prepovedane, ker da se Franco boji, da se za njimi morda ne bi kdaj utegnili skrivati tudi kakšen atentator. Zdi se pa, da ta razlaga ni prav posebno posrečena že zato ne, ker so maske v navadi le v času pusta. Če bi pa le komu bilo na tem, da napravila na tega »boječega« generala atentat, bi gotovo ne hotel čakati do drugega pusta in bi že poiskal kakšne druge prilike — brez maske.

Veverice rešile gospodariju življenja

Veverice so prav ljubke živalice in težko si je misliti človeka, ki bi mu bile res tako v napotje, da bi jih nesmrtno zasovražil. Da imajo nekateri te živalice še prav posebno radi, se lahko vsak prepriča tudi v našem ljubljanskem Tivoliju. Nekateri imajo veverice celo doma po kletkah ravno tako, kakor n. pr. kanarčke in se prav nič manj

Po najnovejši pogodbi med Anglijo in Egiptom se tudi angleška straža zamenja z egiptansko. Slika predstavlja prizor te zamenjave v Kairu.

ne zabavajo nad tovarišijo, kakor nad petjem ljubkih ptic. Da bo kaj več imel kdo od teh živali, n. pr. kakšno vidno korist, o tem se pa je redko kdaj sliši. Še manj pa, da so verjeverice kdaj komu rešile življenje. Pa se je vendar tudi že to zgodilo in sicer nekemu ameriški farmerju. Na svojem stanovanju je imel ta ameriški kmet več veveric. Nekoč ponoči ga je prebudil nenaden nerazumljiv ropot, ki so ga povzročile živalice. Vseeno ga je malo zaskrbel ta nenavaden pojav, ki ga enakega še nikdar ni slišal, posebno pa ne ponoči. Zato je vstal in začel pregledovati vse prostore svojega stanovanja, da bi ugotovil, kaj je na stvari. Ko je stopil tudi v kuhinjo, je hušnil proti njemu gost dim. V kuhinji je gorelo. Ogenj je izbruhnil na tisto nevarnem mestu, da bi prav gotovo pogorela vsa omenjena hiša, če bi ga pravočasno vsaj še kdo ne opazil. Tako pa so veverice opozorile gospodarja na veliko nevarnost, ki mu je zapretila v nočnih urah. Veverice imajo namreč, kakor še dosti drugih živali, prav poseben instinkt za to, da začitajo kakšno pretečo nevarnost.

Od te usodne noči je ta ameriški posestnik lahko imel svoje veverice še rajši, kajti sedaj je opazil, da imajo poleg svoje ljubezni tudi še kakšno koristno lastnost.

Mlin na veter mesto klobuka

Nekako okoli leta 1770 je neki nemški častnik napisal v svoj časopis tale prispevek, ki se nanaša na modo pariških žensk:

»Na plesih, ki jih dvor prireja vsak teden dvakrat, so kavalirji prav tako napravljeni, kakor je bila to navada za časa Henrika IV. Zenske pa so se odlikovale z neko drugo posebnostjo, ki so jo nosile na teh plesih na sebi. Njihova pokrivala so bila od dneva do dneva višja. Neki moški, ki je bil velik oboževatelj Angležev, pa je za ženske predlagal posebno vrsto pokrival, ki so jih tedaj začeli imenovati »angleški vrtovi«. Ta pokrivala so v resnici predstavljala nekaj podobnega. S temi »vrtovi« na glavah pa ženske še niso bile zadovoljne in so šle v svoji tovrstni iznajdljivosti še dlje. Začele so si »gradiiti« na glavo kar cele propekte, od katerih je eden predstavljal kar celo vas, drugi kak gozd, tretji zopet cel most, najbolj učinkovit pa se jim je zdel gotovo oni, ki je predstavljal mlin na veter. Lahko si mislimo, da te vrste pokrivala niso bila prav neznatna, pač pa ravno nasprotno. Zato je prišlo nekemu umetniku celo na misel, da bi vrednost teh pokrival dvignil še s tem, da bi vanje napravil tudi kakšne mehanične naprave. Ni mu delalo dosti preglativ — tudi odobravanja je bilo dosti za to njegovo zamisel — in že je v tovrstno pokrivalo vložil prav po umetniško male orgle, ki so od časa do časa same od sebe začele igrati, ali pa glasben instrument, ki je prav lepo oponašal petje kanarčkov. Kako daleč bo se šla naprednost, ki jo kažejo ta pokrivala, bo pokazala bodočnost.«

Ali ni imel morda pisec iz leta 1770 le nekaj preroškega duha, eč ne verjamete, pa pogledajte še malo po današnjih ženskih pokrivalih, saj na glavi

mlin na veter še ni najhujši pojav, če pa je lep, o tem naj se izjavijo raje ženske same, da ne bodo rekly, naj si raje malo bolj ogledamo sedanjo moško modo. Nekaj bi že prav imele, ne?

Radio

Programi Radio Ljubljana

Podroben program ljubljanske in vseh evropskih postaj dobite v najboljšem in najcenejšem ilustriranem tedniku »Radio Ljubljana«, ki stane mesečno samo deset dinarjev.

Sobota, 13. februarja: 12. Druga za drugo plošče hitijo, vse pa boljše voljo skrbijo — 12.45 Vreme, poročila — 13. Cas, spored, obvestila — 13.15 Druga za drugo plošče hitijo, vse pa boljše voljo skrbijo — 14. Vreme — 15. Za delopust (Radijski orkester) — 18.40 Naravni zakoni, zvočnost in še kaj (g. prof. M. Alešič) — 19. Cas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: O hrpi (dr. Lušicki iz Zagreba) — 19.30 Pregled sporeda — 20. O zunanjih politikah (g. urednik dr. Alojzij Kuhar) — 20.20 Izlet na kmeto, Intermezzo v veselih in žalostnih zgodbah Jake Smoodlake. — Vseela radijska igra, napisal Jože Vomerger, v Sodelujo: Ivan Pengov — 23. Cas, vreme, poročila, spored — 22.15 Zabavna glasba (Radijski orkester).

Drugi programi

Sobota, 13. februarja. Belgrad: 19.30 Vučkovičeve skladbe — 20.35 Narodne pesmi — 21.15 Orkestralni koncert — Zagreb: 20. Komorni trio — 20.30 Moški kvartet — Trst-Milan: 17.15 Plesna glasba — 21. Verdijeva opera »Traviata« — Rim-Bari: 20.40 Moderne pesmi — 21.10 Orkestralni koncert — Praga: 20.10 Operetna glasba — 21.15 Simfonični koncert — Varšava: 19.30 Orkestralni koncert — Königsberg: 21.10 Vojška godba — Lipsko: 19.30 Romantična klavirska glasba — Frankfurt: 18.30 Plesna glasba na dveh klavirjih — Frankfurt: 18. Vojška godba — Poste Parisien: 20.49 Kino orgle — 21.30 Glasbena glasba — 21.35 Italijanska glasba — 23.05 Prepos iz Newyorka.

Obvestila

Filozofsko društvo v Ljubljani bo imelo danes, dne 13. februarja 1937 ob 18 v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi svoje peto predavanje. Predaval bo gosp. prof. Fran Gledzina o temi: Umetnostna filozofija in estetska kultura. K predavanju so vabljeni vsi, ki se zanimajo. Vstop prost, a prispevek 100 denarjev.

Vabilo na proslavo 15. obletnice kronanja papeža Pija XI. ki jo priredi Akademski zvez v nedeljo, dne 14. februarja za katoliške akademike in starešine. Program: 1. Ob 10 skupna vs. maša v stolnici (naše mesto je pod kupolo). 2. Ob 11 prireditev v dvorani Akademskoga doma, Miklošičeva cesta št. 5, s sledečim sporedom: a) Govor akademika, b) Govor starešine, c) Pevska točka (izvajajo bogoslovci). Udeležba za člana Akademskoga zveze strogo obvezna! Starešine vlnudno vabljeni. — Odbor AZ.

Ruda Firkušny, največji češki pianist koncertira v Ljubljani v petek, dne 19. t. m. v veliki filharmonični dvorani. Tako bomo imeli zopet izredno zanimiv klavirski koncert s posebno bogatim sporedom. Podrobnosti sledijo.

Trbovelski slavski pojo ljubljanski solski mladini v ponedeljek, dne 15. t. m. ob 14 v veliki filharmonični dvorani same Adamičeve mladinske zbornice. O Emilu Adamiču bo govoril prof. Matija Tome. Se začne ob 4 in 3 Din. stojišča po 2 Din se naroča potom solskih vodstev v knjigarni Glasbene Matice.

»Kupil sem 500 kovert ter sem jih dal svojemu sinčku, da jih prešteje.«

»In?«

»No, do sto jih prešteje, potem pa mi reče: »Do sto nobene ne manjka, v drugih štiri sto bo najbrž ravno tako.«

M. Candie:

Vihar nad Kitajsko

»Pomislite,« toži veliko dekle, ki, sodeč po njeni ožgani koži, obožuje sonce, »moj oče noče, da bi zapustili Peking in odšli v Peitaho. To bo prijetno, če nam bodo zdaj prepovedali še kopanje v morju.«

»Tvoj oče je kakor Jerry!« vzklikne neka amerikanka. »Noče, da bi ob sobotah več hodili na Zahodno gričevje. Pravi, da bi z ozirno na talpe, ki se klatijo po okolici, to ne bilo pametno.«

»Pomislite, gospod, da nas je več prijateljev najelo za ob sobotah in ob nedeljah nekaj čudovitih starih tempeljev, ki smo jih preuredili v počitniške hiše. In verjemite mi, izredno zanimivo je živeti sredi pagod.«

Današnje gospodinjice po vsem svetu rade pri prijateljskih razgovorih tožijo o dragem življenju. To je danes zelo priljubljen predmet za razgovorjanje. Na Kitajskem pa te mode ni, kljub nemirnim časom. Prav nasprotno.

Naša gostiteljica razkazuje naravnost kraljevski plašč iz soboljevine, ki ji ga je nekdaj odstopil za nekaj bankovcev. Ena izmed povabljenih dam nam opisuje srebrno namiznino, ki je tako težka, da je morala najeti dva moška, da sta zaboj prinesla na stanovanje. Srebrnino je kupil moj mož takorekoč za grizljaj kruha. To je tako, kakor tedaj po vojni, ko so ruski begunci preplavili vso severno Kitajsko s takimi množinami dragotin in zlatnine,

da je bilo treba let in let, da so dragulji spet dobili nekako ceno. Prodiranje Japoncev te čase je prisililo ogromno bogatih kitajskih rodbin, da se izselijo iz Pekinga. Nobena izmed njih ni hotela tvegati dolgega in nevarnega potovanja s kovčgi srebrnih in kožuhovinskih zakladov, ki bi vzbujali poželenje roparjev. Zato so se vseh teh dragotin rajši za vsako ceno iznebili. Pokupili so jih inozemci za smešne, za sramotne denarje.

To preseljevanje bogatih kitajskih rodbin je povzročilo, da je danes Peking mesto, v katerem se na vsem svetu najceneje živi. In ni čudno, da se vam zdi, da ste v deveti deželi, ko na koncu meseca najdete v denarnici polovico vsote, ki ste se jo namenili potrošiti. Živeli ste pa kakor kak babilonski kralj in ste šli vsak večer v Alhambro ter pili šampanjec včasih do ranega jutra.

Ponujali so mi v najem prave male palače za mesečno najemnino sto frankov! Piščanec vas velja dva franka, če pa najamete rikšo, plačate nekaj beličev na uro.

Res, Kitajska je prijazna dežela...

Generali, šiba Kitajske.

Ko je leta 1911 Pu-Ji, zadnji kitajski cesar, osemnajstleten fantič, pobegnil iz prepovedanega mesta, so na splošno mislili, da se Kitajska bliža boljšim časom. Zadnja leta je cesarski dvor izgubil ves vpliv. S svojimi ceremonijami, z zastarelimi običaji je življenje na njem delalo vtis, kakor da bi se razvijalo v

umetnem okrasju ameriške filmske delavnice.

Toda kljub temu je mlada republika kmalu zapazila, da je ta šibki in tako smešni dvor vendar bil edino znamenje, v katerem bi se moglo združiti kitajsko cesarstvo vsaj v navidezni enotnosti in edinosti.

Z republiko so prišli na oblast ljuje, ki so vzrasli iz nič, oboroženi samo s pohlepnostjo in s stremljenjem. Pod veličastno republikansko obleko je nepristranski opazovalec lahko videl brez težave neozdravljivo prostaštvo in popolno nesposobnost republik. voditeljev.

Neki prijatelj mi je pripovedoval:

»Zastopal sem na Kitajskem avtomobilsko tovarno. Dobil sem naročilo, naj dam naše ponudbe generalu Tangu. Takoj sem stopil v stik z njim in sicer s pomočjo njegovega tajnika, nekega Tsiena, ki je bil dve leti prej še kaplar, tedaj pa je že imel tri avtomobile, veliko posojilnico in štiri žene. Takoj v začetku se je čudovito zavzel za moj posel. Ko sem mu sporočil našo ceno, 3000 dolarjev, se je vlnudno priklonil, ter ne da bi trenil, dejal:

»Pravite 4000 dolarjev, kajne? Dobro, sklenjeno.«

Znova sem se prepričal, da se cena vozila, ki ga ponudite v nakup kakemu kitajskemu generalu, ne ravna po stvarni vrednosti avtomobila, marveč po tem, koliko cenijo tega generala. Če postavite prenilsko ceno, ga s tem hudo razžalite.

Naslednji dan sem se z avtomobilom pripeljal pred generalovo palačo. General je pri-

šel takoj dol v krogu svojega generalnega štaba. Vse spremstvo je bilo v paradni uniformi. General je zlezel v avto in je takoj velel zatuliti na sireno. Pričakanje mu je napolnilo obraz. Ko je avto zatulil prvič, ni bil zadovoljen. Zatulili so drugič, tretjič. Nazadnje pa je general stopil iz avtomobila, ne da bi mi bil dejal eno samo besedico, ne da bi me bil smatral za vrednega najmanjšega pozdrava, in se podal v palačo. Ostal sem sam s svojim avtomobilom, ves v zadregi in seveda malce razburjen.

Se tisti večer mi je Tsien prinesel ključ do skrivnosti. Ko je bil general še pastir, kar v ostalem ni bilo tako dolgo od tega, je ob svojem prvem obisku v mestu šlišal avtomobilsko trobento s petimi glasovi. Ta peterozvok je krasil avto nekega kitajskega vladnega dostojanstvenika. Ta lukus, ki si ga ljudje privoščijo, kadar so na oblasti, se je generalu vtisnil tako globoko v dušo, da je v njem videl utelešeno vso srečo in moč te zemlje.

Moj avto pa k nesreči ni imel takega trobila, marveč je bil opremljen samo s trizvočkom...

(Nadaljevanje.)

Čez nekaj dni boste brali:

Beg čez Azijo

Spomini slovenskega ujetnika J. Jurca